

K moderním dějinám české jazykovědy a didaktiky češtiny

Oldřich Uličný

FF UK v Praze a FF UP v Olomouci

Článek Marie Čechové *Nestorka mezi češtinářkami: Devadesátiletá Naděžda Kvítková*, Český jazyk a literatura, 75, 2024–2025, č. 4, s. 198–201, přináší řadu informací; ty, které se na s. 200 týkají mé osoby, jsem nucen uvést na pravou míru.

1. Autorka uvádí, že „...N. Kvítková vyučovala od r. 1988 svoje disciplíny a byla by bývala pokračovala i po r. 1989, ale nebylo volné místo, protože na katedru přešel Oldřich Uličný, který kdysi působil na Pedagogické fakultě v Hradci Králové ...“. M. Čechová tu dává najevo, jako by někdo nařídil, že N. Kvítková má být propuštěna, abych na FF UK mohl být přijat já jakožto někdejší kritik komunistického režimu z r. 1968. Zároveň však uvádí, že v osmdesátých letech moje „přijetí s děkanem už vyjednala“. Konstatuji, že o jakýchkoli zákulisních jednáních na FF UK ve věci odchodu historicky jazyka N. Kvítkové a mého přijetí mi není nic známo. Podle mých informací jsem fakultní bohemistice mohl být užitečný jako syntaktik, protože pracoviště ze zdravotních důvodů právě opouštěl významný odborník v oblasti české syntaxe doc. Josef Štěpán.
2. Podle M. Čechové O. Uličný se na PdF v Hradci Králové „...měl vrátit, ale podařilo se mu místo toho přejít na FF UK.“ V r. 1990 docházelo k rehabilitacím na všech úrovních života a místo slovesa *mít* měla autorka v souladu s historickou skutečností použít verbum *moci*. Do Hradce Králové jsem se nechtěl vrátit z různých důvodů, především odborných. Žil jsem mimo toto prostředí celou dobu normalizace, z toho převážnou část pak jen v Praze, kde jsem získal už dříve řadu odborných kontaktů. I v době normalizace jsem se účastnil domácích i zahraničních odborných konferencí a v r. 1988, v době zřetelného politického tání, mě dokonce StB pustila

na lingvistickou konferenci v Západním Berlíně. Po celou dobu normalizace jsem se držel v oboru, jako bezpartijní jsem neměl zákaz publikovat, takže zejména mimo domácí systém jsem publikoval řadu odborných statí a tři knihy; srov. mou tehdejší bibliografii in Nebeská a Macurová, 1996. Po pádu komunismu jsem měl možnost přejít do Ústavu pro jazyk český ČSAV, ale dal jsem přednost fakultní jazykovědné bohemistice, protože v pedagogické činnosti jsem vždy spatřoval druhý základní pilíř své odborné činnosti.

3. „I Uličný mohl už v 80. letech přejít ze Školských informací (?) na češtinu FF UK (?)“ Toto tvrzení je nepravdivé. Jako policejné sledovaná osoba s červenou číslicí 2000 na kádrových materiálech (pro mladší čtenáře: jde o podpis „kontrarevolučního“ manifestu Ludvíka Vaculíka s názvem Dva tisíce slov z r. 1968) jsem nesehnal jiné zaměstnání než v průmyslu, nejdříve strojírenském, později počítačovém. Od r. 1977 jsem dojížděl do Prahy, kde v ústavu školských informací jsem s kolektivem zpracoval řadu počítačových tezaurů pedagogické a didaktické terminologie (Uličný, 1980), a to na základě podpory stranicky vlivného ředitele. Po jeho úmrtí se o mě opět začala zajímat StB, takže jsem r. 1980 dostal výpověď. Osmdesátá léta jsem pak strávil v Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, nikoli v informacích „školských“.
4. Autorka dále nepravdivě tvrdí, že jsem nabídku přejít na FF UK v 80. letech odmítl, protože „Ústav (?) mu nabídl zvýšení platu, a tak nenastoupil, třebaže jsem přijetí s děkanem už vyjednala“. Ve světle výše uvedeného se údaj o možnosti mého přijetí na FF UK proslulé sekernickou atmosférou (Černý, 2009; Jareš et al., 2009 a mn. j.) jeví jako naprosto nevěrohodný a tvrzení o nabídce vyššího platu nemá reálný podklad.
5. O jubilanťce pak autorka píše, že „...r. 2006...získala místo v Liberci...“ na tamní katedře českého jazyka a literatury. Podotýkám, že oslavenkyni Naďu Kvítkovou, která je mou milou kolegyní ze studií v Olomouci a s níž jsem se často setkával na různých češtinářských podnicích, jsem měl tu čest i potěšení přijmout na tuto katedru jako její tehdejší vedoucí. A jsem rád, že jsem mohl přispět do letošního sborníku, který k jejímu jubileu připravili současní liberečtí kolegové.
6. Doufám, že uvedená nepravdivá tvrzení Marie Čechové vyplývají jen z časového odstupu a nesouvisejí se snahou o revizi normalizační etapy naší historie obecně a dějů na FF UK v Praze zvláště. V poslední době se s těmito pokusy bohužel setkáváme častěji, než je zdravé, srov. i známé děkanské období M. Pullmanna v l. 2018/2022.

Literatura

- Černý, F. (2009) *Normalizace na pražské filozofické fakultě UK*. Univerzita Karlova, FF.
- Jareš, J. et al. (2009) *Proověřená fakulta: KSČ na Filozofické fakultě UK v I. 1969–1989*. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.
- Nebeská, I., & Macurová, A. (Eds.). (1996) *Jazyk a jeho užívání. Sborník k životnímu jubileu prof. Oldřicha Uličného*. FF Univerzity Karlovy v Praze, s. 299–315.
- Uličný, O. et al. (1980) *Tezaurus základních oblastí. Výchova, vzdělávání, školství, pedagogické vědy*. 5 sv. Realizační výstup státního úkolu P 18-333-233.04. Poloprovozní verze. ÚŠI při MŠ ČR.